

Eiropas Padomes ģenerālsēkretariāta konkursa
“Eiropas Padomes Ainavas balva”
devītās sesijas nacionālās atlases nolikums

I Vispārīgie noteikumi

1. Nolikumā izmantotie jēdzieni:

1.1. Eiropas Padomes Ainavas balva (turpmāk – Ainavas balva) – Eiropas Padomes (turpmāk – EP) goda apbalvojums diploma veidā, kas apliecina valsts institūcijas, vietējās pašvaldības vai to apvienību, kā arī biedrības vai nodibinājuma ieguldījuma nozīmību, nodrošinot ilgtspējīgu ainavu aizsardzību, pārvaldību un/vai plānošanu¹;

1.2. konkurss “Eiropas Padomes Ainavas balva” (turpmāk – Konkurss) – iniciatīva, kuru saskaņā ar Eiropas ainavu konvencijas (turpmāk – konvencija) 11. pantu konvencijas² dalībvalstīs reizi divos gados rīko EP ģenerālsēkretariāts, lai piešķirtu Ainavas balvu;³

1.3. nacionālā atlase – Latvijas mēroga iniciatīva, kuru atbilstoši konvencijai, EP rezolūcijai CM/res(2008)3 un šim nolikumam reizi divos gados organizē Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija (turpmāk – VARAM);

1.4. vērtēšanas komisija (turpmāk – komisija) – Ainavu pārvaldības koordinācijas padome⁴;

1.5. plānošanas reģioni – plānošanas reģioni, kas definēti Reģionālās attīstības likuma 5. pantā, un kuru teritorijas noteiktas Ministru kabineta 2021. gada 22. jūnija noteikumos Nr. 418 “Noteikumi par plānošanas reģionu teritorijām”.

2. Nacionālās atlases mērķis ir veicināt sabiedrības izpratnes veidošanos par Latvijas ainavu vērtību un mainību, kā arī sabiedrības lomu ainavu attīstībā, apzinot labāko pieredzi ainavu aizsardzībā, kopšanā un pārvaldībā, kas gūta, gan īstenojot praktiskus pasākumus, gan uzlabojot ainavu pārvaldību, tostarp pētniecību un plānošanu;

3. Nacionālās atlases uzdevumi:

3.1. identificēt labās prakses piemērus ainavu aizsardzībā, kopšanā un pārvaldībā, t.sk. pētniecībā un plānošanā Latvijas teritorijā un popularizēt tos dažādos pasākumos, plašsaziņas līdzekļos un sociālajos tīklos;

3.2. noteikt Latvijas pārstāvi līdzdalībai Konkursa devītajā sesijā.

¹ Rezolūcija CM/Res (2008)3 par „Eiropas Padomes Ainavu balva” konkursa noteikumiem (pieņemta 2008. gada 20. februārī Eiropas Padomes Ministru komitejas Ministru deputātu 1018. sanāksmē).

² <https://likumi.lv/ta/id/156001-par-eiropas-ainavu-konvenciju>

³ <https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-ligumi/id/1265>

⁴ 2024. gada 15. augustā ar VARAM ministres rīkojumu Nr. 1-2/104 tika izveidota [Ainavu pārvaldības koordinācijas padome](#)

II Nacionālās atlases īstenošana, norises laiks un mērķgrupa

4. Nacionālās atlases norisi nodrošina VARAM sadarbībā ar komisiju. Saziņu ar komisijas dalībniekiem un nepieciešamo materiālu elektronisku nosūtīšanu nodrošina VARAM.

5. Nacionālā atlase tiek īstenota visā Latvijas teritorijā no 2025. gada 28.aprīļa līdz 2025. gada 20.oktobrim šādos posmos:

5.1. pieteikumu iesniegšana no 2025. gada 28. aprīļa līdz 2025. gada 30. jūnijam;

5.2. pieteikumu vērtēšana no 2025. gada 1. jūlija līdz 2025. gada 15. septembrim;

5.3. rezultātu paziņošana un Latvijas pārstāvja izvirzīšana līdzdalībai Konkursa devītajā sesijā - 2025. gada oktobris.

6. Konkursa mērķgrupa ir valsts institūcijas, pašvaldības, to apvienības un biedrības vai nodibinājumi, kas ir devuši nozīmīgu ieguldījumu ainavu aizsardzībā un pārvaldībā, t.sk. plānošanā un praktisku pasākumu īstenošanā⁵. Pieteikt var īstenotus projektus/iniciatīvas ar reāli uztveramu ieguldījumu ainavu aizsardzībā, pārvaldībā un/vai plānošanā (piemēram, rekultivācijas, publiskās ārtelpas labiekārtojuma projekti, pētījumi, ainavu plāni vai publiskas kampaņas, iesaistot sabiedrību), kas kalpotu par piemēru ainavu kvalitātes uzlabošanai arī citās Latvijas pašvaldībās un konvencijas dalībvalstu teritorijās. Lai novērtētu ieguldītā darba ilgtspēju, atbilstoši EP rezolūcijai ieteiktajam projektam vai iniciatīvai ir jābūt pabeigtam līdz 2022. gada 31. decembrim.⁶

III Nacionālās atlases norise

7. Pirmais posms – pieteikumu iesniegšana no 2025. gada 28. aprīļa līdz 2025. gada 30. jūnijam:

7.1. Šā nolikuma 6. punktā minētais pieteicējs drīkst iesniegt vienu pieteikumu latviešu valodā, aizpildot nolikuma 1. pielikumā ietverto pieteikuma veidlapu un pievienojot vizuālos materiālus - ne vairāk kā 10 fotoattēlus, ne vairāk kā 2 planšetes, infografikas vai bukletus un/vai vienu video materiālu, kas nav garāks par 10 minūtēm;⁷

7.2. pieteikuma veidlapu un pievienotos materiālus ar norādi “Ainavas balva” jāiesniedz VARAM līdz 2025. gada 30. jūnijam vienā no šādiem iesniegšanas veidiem:

7.2.1. elektroniski uz elektroniskā pasta adresi: pasts@varam.gov.lv;

7.2.2. papīra formātā uz adresi Peldu iela 25, Rīga, LV-1494. Pasta sūtījumā obligāti jāiekļauj pieteikuma izdruka papīra formātā un datu

⁵ Pašvaldības, valsts institūcijas un nevalstiskās organizācijas var pieteikt arī juridisko un privātpersonu īpašumos īstenotus projektus, ja tie atbilst pašvaldību attīstības plānošanas dokumentiem vai valsts institūciju kopīgiem projektiem un ieteikumiem.

⁶ Iniciatīva var būt turpināta arī pēc 2019.gada 31.decembra. Taču nacionālajai atlasei piesaka tikai tās aktivitātes, kas veiktas līdz 2019.gada 31.decembrim.

⁷ prasības foto un videomateriāliem norādītas nolikuma 1.pielikumā “Konkursa “Eiropas Padomes Ainavas balva” Latvijas nacionālās atlases pieteikuma veidlapa” V sadaļā “Pieteikuma noformēšana”.

nesējs ar pieteikuma veidlapu un vizuālajiem materiāliem elektroniskā formātā.

7.3. Par informācijas patiesumu pieteikumos ir atbildīgi pieteikumu iesniedzēji.

8. Otrais posms – attālināta pieteikto projektu vērtēšana no 2025. gada 1. jūlija līdz 2025. gada 15. septembrim, kas notiek divās kārtās:

8.1. **pirmajā vērtēšanas kārtā** no 2025. gada 1. jūlija līdz 2025. gada 15. augustam, pamatojoties uz pieteikumos⁸ iekļauto informāciju, katrs komisijā iekļautais plānošanas reģiona pārstāvis vai tā izvirzīts pārstāvis no konkrētā plānošanas reģiona saskaņā ar šā nolikuma 9.2. apakšpunktā noteiktiem kritērijiem piešķir punktus tiem pieteiktajiem projektiem vai iniciatīvām⁹, kuru proporcionālu sadalījumu pa plānošanas reģioniem pēc visu konkursa pieteikumu saņemšanas nosaka komisijas vadītājs. Vērtējot projektus, plānošanas reģiona pārstāvis var konsultēties arī ar citiem plānošanas reģiona un reģionālo institūciju speciālistiem, piemēram, kultūras mantojuma saglabāšanas jomā;

8.2. pieteiktie projekti tiek vērtēti saskaņā ar kritērijiem, kas ir noteikti Konkursa nolikumā¹⁰, un Latvijas papildu kritēriju par ainavu plānošanu:

8.2.1. Ilgtspējīga teritorijas attīstība (maksimālais punktu skaits - 3)

- Projekts pozitīvi ietekmē teritorijas attīstību ilgtermiņā ainavas ekoloģiskajos, sociālajos, telpiskajos, estētiskajos, kultūras un ekonomiskajos aspektos un sniedz ieguldījumu ainavu pārvaldībā. Projekts veiksmīgi cīnījies pret iepriekš pastāvošu kaitējumu videi vai arī radījis risinājumu tam. Projekts reaģē uz trīskāršo planētu krīzi (klimata pārmaiņas, piesārņojums, bioloģiskās daudzveidības samazināšanās) – **3 punkti**;
- Projekts pozitīvi ietekmē teritorijas attīstību ilgtermiņā tikai dažos minētajos vērtību aspektos. Projekts daļēji radis risinājumu pastāvoša vides kaitējuma risināšanai. Projekts reaģē uz vismaz 2 no trīskāršo planētu krīzes faktoriem - **2 punkti**;
- Projekts pozitīvi ietekmē teritorijas attīstību ilgtermiņā tikai vienā no minētajiem vērtību aspektiem. Projekts akcentē kādu pastāvošu vides kaitējumu vai iespējamu risinājumu. Projekts akcentē vismaz 1 no trīskāršo planētu krīzes faktoriem - **1 punkts**.

8.2.2. Projekta nozīme kā labās prakses paraugam (maksimālais punktu skaits - 3)

- Projektu kā labās prakses paraugu var pielietot ļoti plaši. Projektu noteikti var uzskatīt par priekšzīmīgu. Praksi var uzskatīt par priekšzīmīgu arī starpvalstu līmenī – **3 punkti**;

⁸ Lai ar pieteiktajiem projektiem iepazītos dabā, plānošanas reģionu administrāciju pārstāvji un komisijas locekļi var apmeklēt pieteikto projektu vietas, par apmeklējuma laiku iepriekš vienojoties ar projekta pieteicējiem.

⁹ Gadījumos, kad pieteiktais projekts/iniciatīva ir īstenots vairāku plānošanas reģionu teritorijās, pieteikumu kopīgi vērtē attiecīgo plānošanas reģionu pārstāvji komisijā, kas vienojas par vienu kopīgu punktu vērtējumu pieteiktajam projektam/iniciatīvai.

¹⁰ Rezolūcija CM/Res (2008)3 par „Eiropas Padomes Ainavu balva” konkursa noteikumiem (pieņemta 2008. gada 20. februārī Eiropas Padomes Ministru komitejas Ministru deputātu 1018. sanāksmē).

- Projektu kā labās prakses paraugu var pielietot vairākos gadījumos. Praksi var uzskatīt par priekšzīmīgu arī valsts līmenī – 2 punkti;
- Projektu var pielietot kā labās prakses paraugu retos, specifiskos apstākļos. – 1 punkts.

8.2.3. Sabiedrības iesaistīšanās (maksimālais punktu skaits - 3)

- Sabiedrība aktīvi un radoši (sniedzot priekšlikumus) ir piedalījusies projekta plānošanā, praktiskajā īstenošanā, piedalās arī tā apsaimniekošanā un pilnveidošanā. Projekts atbilst valsts, reģionālo un vietējo iestāžu īstenošanai politikai – 3 punkti;
- Sabiedrība ir piedalījusies projekta formālajās procedūrās (sabiedriskajās apspriešanās, saskaņošanās u.c.) un praktiskajā īstenošanā. Projekts atbilst reģionālo vai vietējo iestāžu īstenošanai politikai - 2 punkti;
- Sabiedrība ir piedalījusies vai nu formālajās procedūrās vai tā praktiskajā īstenošanā. Projekts atbilst vietējo iestāžu īstenošanai politikai - 1 punkts.

8.2.4. Izpratnes par ainavu vērtību veidošana (maksimālais punktu skaits - 3)

- Projektam ir izcila nozīme izpratnes veidošanā par ainavu vērtību gan starptautiskā, gan Latvijas, gan vietējā mērogā. Projekts palielina sabiedrības izpratni par ainavas nozīmi cilvēka attīstībā, Eiropas identitātes nostiprināšanā vai individuālajā un kolektīvajā labklājībā – 3 punkti;
- Projektam ir nozīme izpratnes veidošanā par ainavu nozīmīgumu Latvijas un vietējā mērogā. Projekts palielina sabiedrības izpratni par ainavas nozīmi cilvēka attīstībā, individuālajā un kolektīvajā labklājībā - 2 punkti.
- Projektam ir nozīme izpratnes veidošanā par ainavu nozīmi vietējā mērogā. Projekts palielina sabiedrības izpratni par ainavas nozīmi cilvēka attīstībā – 1 punkts.

8.2.5. Ainavu plānošana un pārvaldība (maksimālais punktu skaits - 3)

- Pieteiktā projekta aktivitātes ir ietvertas īpaši izstrādātā dokumentā, piemēram, ainavu plānā un pašvaldības attīstības programmā, vai arī nacionālai atlasei tiek pieteikts īpaši izstrādāts pētījums vai cits dokuments ainavu plānošanas un pārvaldības jomā – 3 punkti;
- Pieteiktā projekta aktivitātes ir ietvertas pašvaldības attīstības programmā - 2 punkti;
- Pieteiktais projekts ir harmonijā ar attiecīgā plānošanas reģiona un pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un attīstības programmu - 1 punkts.

8.3. pirmās kārtas noslēgumā katra plānošanas reģiona pārstāvis par visiem tā teritorijā pieteiktiem projektiem aizpilda šā nolikuma 2. pielikumā iekļauto veidlapu, un ne vairāk kā trīs projektus ar augstāko punktu kopskaitu izvirza vērtēšanai otrā kārtā, aizpildīto veidlapu elektroniskā veidā un nosūtot VARAM līdz 2025. gada 18. augustam.

8.4. otrajā vērtēšanas kārtā no 2025. gada 18. augusta līdz 15. septembrim plānošanas reģionu izvirzītos projektus vērtē visi pārējie komisijas locekļi. Otrajā kārtā katram projektam tiek saglabāts plānošanas reģionu piešķirtais punktu kopskaits. Taču, pamatojoties uz pieejamu un pierādāmu informāciju, katra komisijā pārstāvētā institūcija vai biedrība vienam no otrajai kārtai izvirzītajiem pieteikumiem piešķir vienu papildus punktu par īpašu projekta vērtību saistībā ar pārstāvētās institūcijas vai biedrības jomu un līdz 2025. gada 15. septembrim brīvā veidā par to elektroniski informē VARAM, sniedzot arī rakstisku pamatojumu papildu punkta piešķiršanai.

9. Lai izceltu pieteikto projektu īpašo ieguldījumu, ikviens komisijas loceklis var ierosināt projektam/-iem piešķirt vienu vai vairākas īpašas nominācijas, piemēram, par sabiedrības iesaistīšanu, zinātnisko pētniecību, ainavu jautājumu integrēšanu teritorijas attīstības plānošanas dokumentos. Nomināciju pieteikumi brīvā formā elektroniski jāiesniedz VARAM līdz 2025. gada 15. septembrim.

10. Pēc informācijas saņemšanas no komisijas locekļiem, VARAM apkopo vērtējumus, uz otro kārtu izvirzītajiem projektiem summējot abās vērtēšanas kārtās saņemtos punktus. Par nacionālās atlases uzvarētāju tiek noteikts projekts, kas kopumā saņēmis augstāko punktu skaitu. Ja augstāko punktu summu saņēmuši vairāki projekti, VARAM organizē elektronisku balsošanu par vienādu punktu skaitu saņēmušajiem projektiem. Elektroniskajā balsošanā piedalās visi komisijas locekļi, izņemot plānošanas reģionu pārstāvjus. Ja vairāki projekti pēc komisijas balsošanas iegūst vienādu balsu skaitu, uz Konkursu no Latvijas tiek virzīts tas projekts, kuram balsošanā savu balsi ir piešķīris komisijas vadītājs. Nacionālās atlases gaita un rezultāti tiek iekļauti ziņojumā, kuru pēc elektroniskas saskaņošanas ar komisijas locekļiem komisijas vadītājs iesniedz VARAM valsts sekretāram. Lēmumu par nomināciju piešķiršanu pieņem visi komisijas dalībnieki rakstiskā procedūrā līdz 2025. gada 29. septembrim.

VI Noslēguma noteikumi

11. Visi nacionālās atlases dalībnieki un vērtēšanas komisijas locekļi piedalās seminārā, kuru 2025. gada oktobrī organizēs VARAM.

12. Nacionālās atlases uzvarētājs saņem rakstisku Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministra pateicību un tiesības pārstāvēt Latviju EP Konkursa devītajā sesijā.

13. Īpašo nomināciju saņēmēji saņem rakstisku VARAM valsts sekretāra vai valsts sekretāra vietnieka pateicību.

14. Pārējie nacionālās atlases dalībnieki saņem rakstisku VARAM valsts sekretāra vai valsts sekretāra vietnieka pateicību.

15. Apbalvojumus nacionālās atlases dalībniekiem, pamatojoties uz savu vērtējumu, var piešķirt arī Komisijas pārstāvji un pārstāvētas institūcijas.

16. Nacionālās atlases uzvarētājs sadarbībā ar VARAM sagatavo Konkursa pieteikumu angļu valodā atbilstoši EP prasībām līdz 2025. gada 1. decembrim.

17. Latvijas pieteikumu Konkursam EP noteiktajā formātā un termiņā nosūta VARAM.